

L I G J

PËR GARANCI TË REPUBLIKES SË MAQEDONISE NDAJ DETYRIMEVE SIPAS MARREVESHJES PËR HUA PËR PROJEKTIN PËR PERMIRESIMIN E RRJETIT RRUGOR EKZISTUES RAJONAL DHE KOMUNAL, QË DO TË LIDHET NDERMJET BANKES SË EVROPIANE PËR RINDERTIM DHE ZHVILLIM DHE NDERMARRJES PUBLIKE PËR RRUGE SHTETERORE

Neni 1

Republika e Maqedonise e garanton shlyerjen e detyrimeve dhe permishjen e dispozitivave të Marreveshjes për hua të dedikuar për financimin e Projektit për permiresimin e rrjetit rrugor ekzistues rajonal dhe komunal, që do të lidhet ndermjet Bankes Evropiane për Rindertim dhe Zhvillim dhe Ndermarrjes Publike për Rruge Shteterore në shume prej 50 000 000 euro, në afate dhe kushte të parapara në Marreveshjen për hua, nese Ndermarrja Publike për Rruge Shteterore nuk i permbushet dhe servison detyrimet nga Marreveshjes për hua.

Neni 2

Kushtet dhe menyra e shfrytezimit të huas nga neni 1 i ketij ligji percaktohen me Marreveshje për hua, që do të lidhet ndermjet Bankes Evropiane për Rindertim dhe Zhvillim dhe Ndermarrjes Publike për Rruge Shteterore për financimin e Projektit për permiresimin e rrjetit rrugor ekzistues rajonal dhe komunal.

Neni 3

Të gjitha detyrimet që dalin nga Marreveshja për hua nga neni 1 i ketij ligji, si dhe servisini e huas do ta kryejë Ndermarrja Publike për Rruge Shteterore nga të hyrat që i realizon, në afate dhe kushte të percaktuara në Marreveshje për hua.

Neni 4

Afati për pagimin e huas nga neni 1 i ketij ligji eshte 11 vjet. Pagimi do të behet në 22 keste gjysmevjetore që arrijne për pagim më 5 dhjetor dhe 5 qershor çdo vit, përfundimisht me 5 qershor 2023.

Shkalla e kamates eshte variabile dhe perbehet nga EU-ROBOR gjashtemujor, i rritur për margjine prej 0,50%.

Për shumen e mjeteve të paterhequra të huas, Ndermarrja Publike për Rruge Shteterore Bankes Evropiane për Rindertim dhe Zhvillim do t'i paguajet provizion në lartesi prej 0,25% nga shuma e mjeteve të paterhequra të huas në nivel vjetor.

Neni 5

Për rregullimin e të drejtave dhe obligimeve të ndersjella që dalin nga Marreveshja për hua dhe Marreveshja për garanci, Ministria e Financave dhe Ndermarrja Publike për Rruge Shteterore do të lidhin marreveshje të vecante.

Dispozita kalimtare dhe perfundimtare**Neni 6**

Në ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji shfuqizohet Ligji për huamarrje të Republikës së Maqedonise te Banka Evropiane për Rindertim dhe Zhvillim sipas Marreveshjes për hua për Projektin për permiresimin e rrjetit rrugor ekzistues rajonal dhe komunal ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise" numer 5/2009).

Neni 7

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise".

747.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за основното образование, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 февруари 2013 година.

Бр. 07-842/1
12 февруари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 1

Во Законот за основното образование („Службен весник на Република Македонија” број 103/2008, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12 и 100/12), по членот 25 се додава нов член 25-а, кој гласи:

„Член 25-а

(1) Во основното училиште може да се реализира и меѓународна програма за основно образование за што согласност дава министерот.

(2) Средствата за реализација на меѓународната програма за основно образование ги обезбедува Министерството. Начинот на обезбедување на средствата го утврдува министерот.

(3) Меѓународната програма за основно образование е со иста важност како и редовното основно образование.“

Член 2

Во членот 64-а по ставот (9) се додава нов став (10), кој гласи:

„(10) Со учениците чии родители, односно старатели се упатени на советување заради постапувања на ученикот од ставот (1) на овој член психологот, односно педагогот реализира советување на ученикот, по завршување на советувањето на родители, односно старатели, согласно со Програмата за советување на ученици, која на предлог на Педагошката служба ја донесува министерот.“

Член 3

Во членот 64-ѓ по зборот „постапка“ се додаваат зборовите: „до Државниот просветен инспекторат“.

Член 4

Во членот 79-а став (2) по зборот „испити“ се става запирка и се додаваат зборовите: „како и изведување на најмалку 45 дена практична настава во основно училиште“.

По ставот (2) се додаваат три нови става (3), (4) и (5), кои гласат:

„(3) За практичната настава од ставот (2) на овој член десет дена пред започнување со практичната настава, лицето до Државниот просветен инспекторат доставува план и распоред за реализација на практичната настава, заверен од високообразовната установа на кој се врши педагошко-психолошка и методска подготовка и училиштето во кое ќе се изведува практичната настава.

(4) За реализираната практична настава од ставот (2) на овој член, лицето добива мислење од менторот во училиштето во кое ќе се изведува практичната настава. Директорот на училиштето го определува менторот.

(5) Државниот просветен инспекторат врши контрола на спроведувањето и реализацијата на планот и распоредот од ставот (3) на овој член.“

Ставовите (3) и (4) стануваат ставови (6) и (7).

Во ставот (5) кој станува став (8) бројот „(3)“ се заменува со бројот „(7)“.

Член 5

Членот 85 се менува и гласи:

„(1) Наставник, стручен соработник или воспитувач кој за првпат се вработува во основно училиште е наставник - приправник, стручен соработник - приправник, односно воспитувач - приправник.

(2) Приправничкиот стаж трае една година.

(3) За време на приправничкиот стаж на приправникот му следува плата во висина од 80% од платата на наставникот, стручниот соработник, односно воспитувачот.

(4) За време на приправничкиот стаж лицата од ставот (1) на овој член се оспособуваат за самостојна воспитно-образовна, односно стручна работа преку совладување на програмата за стручен испит.

(5) Приправникот за време на приправничкиот стаж соработува со наставниците, стручните соработници, односно воспитувачите и се подготвува за стручен испит.

(6) За време на приправничкиот стаж приправникот го следи ментор.

(7) Менторот на приправникот го определува директорот на училиштето од редот на наставниците, односно стручните соработници или воспитувачи кои вршат работа за која се оспособува приправникот и имаат звање наставник - ментор или наставник - советник.

(8) Менторот на приправникот му подготвува програма која вклучува методска, дидактичка и друга подготовка потребна за оспособување на наставникот и за полагање на испит. Менторот изработува извештај за работата на приправникот.

(9) Исто лице не може да биде ментор во исто време на повеќе од двајца приправници.

(10) За вршење на работа на ментор, училиштето на менторот му исплаќа надоместок во висина од 10% од платата која ќе ја прима приправникот по завршување на приправничкиот стаж.

(11) Приправникот по истекот на приправничкиот стаж полага стручен испит пред комисија формирана од министерот.

(12) На приправникот по истекот на приправничкиот стаж, а пред полагањето на стручен испит му се врши процена на карактеристиките за подобност со работата со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност (во натамошниот текст: процена на карактеристиките).

(13) Трошоците за полагањето на процената на карактеристиките паѓаат на товар на приправникот. Висината на трошоците ја утврдува министерот врз основа на реалните трошоци за процената на карактеристиките.

(14) За спроведување на процената на карактеристиките Министерството ангажира лиценцирани стручни лица од независна акредитирана професионална институција.

(15) Ангажираното лиценцирано стручно лице од ставот (14) на овој член во мислењето од спроведената процена на карактеристиките ја проценува подобноста со работата со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност на приправникот и истото го доставува до Педагошката служба.

(16) На приправникот кој добил позитивна процена на карактеристиките Педагошката служба му издава потврда.

(17) Формата и содржината на потврдата од ставот (16) на овој член ги утврдува министерот на предлог на Педагошката служба.

(18) Приправникот за полагање на стручниот испит плаќа надоместок, чија висина ја утврдува министерот врз основа на реалните трошоци за спроведување на стручниот испит.

(19) Програмата за полагање на стручниот испит на приправникот и начинот на спроведувањето на испитот ги пропишува министерот.“

Член 6

Во членот 128 став (6) зборот „мандат“ се заменува со зборовите: „последователен мандат во истото училиште“.

Член 7

Во членот 130 алинеја 13 по зборовите: „во наставата“ се додаваат зборовите: „согласно со планот за посета на часови од годишната програма за работа на училиштето, за што составува препораки и забелешки од остварената посета кои се приложуваат кон професионалното досие на наставникот“.

Член 8

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за основното образование.

Член 9

Одредбата од членот 6 од овој закон која се однесува на членот 128 став (6) ќе започне да се применува од 1 септември 2013 година.

Член 10

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E LIGJIT PËR ARSIM FILLOR

Neni 1

Në Ligjin për arsim fillor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numer 103/2008, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12 dhe 100/12) pas nenit 25 shtohet nen i ri 25-a, si vijon:

"Neni 25-a

"(1) Në shkollë fillore mund të realizohet edhe program nderkombetar për arsim fillor për çfare pelqim jep ministri.

(2) Mjetet për realizimin e programit nderkombetar për arsim fillor i siguron Ministria. Menyren e sigurimit të mjeteve e percakton ministri.

(3) Programi nderkombetar për arsim fillor është me vlefshmeri të njejte, si arsimit fillor i rregullt."

Neni 2

Në nenin 64-a pas paragrafit (9) shtohet paragraf i ri (10), si vijon:

"(10) Me nxenesit prinderit perkatesisht kujdestaret e të cileve janë derguar për keshillim për shkak të veprimeve të nxenesit nga paragrafi (1) i ketij neni, psikologu, perkatesisht pedagogu realizon keshillim të nxenesit, pas perfundimit të keshillimit të prinderve, perkatesisht kujdestareve, në pajtim me Programin për keshillim të nxenesve, të cilin me propozim të Sherbimit Pedagogjik e miraton ministri."

Neni 3

Në nenin 64-gj pas fjales "procedure" shtohen fjaltet: "te Inspektorati Shteteteror i Arsimit".

Neni 4

Në nenin 79-a paragrafi (2) pas fjales "provime" vihet presje dhe shtohen fjaltet: "si dhe realizimi i së paku 45 diteve mesim praktik në shkollë fillore".

Pas paragrafit (2) shtohen tre paragrafe të rinj (3), (4) dhe (5), si vijojne:

"(3) Për mesim praktik nga paragrafi (2) i ketij neni, dhjete dite para fillimit me mesimin praktik, personi te Inspektorati Shteteteror i Arsimit dorezon plan dhe orar për realizimin e mesimit praktik, të verifikuar nga institucioni i arsimit të larte në të cilin kryhet pergatitja pedagogjike - psikologjike dhe metodike dhe shkolla në të cilen do të realizohet mesimi praktik.

(4) Për realizimin e mesimit praktik nga paragrafi (2) i ketij neni, personi merr mendim nga mentori në shkollen në të cilen do të realizohet mesimi praktik. Mentorin e cakton drejtori i shkolles.

(5) Inspektorati Shteteteror i Arsimit kryen kontroll mbi zbatimin dhe realizimin e planit dhe orarit nga paragrafi (3) i ketij neni."

Paragrafet (3) dhe (4) behen paragrafe (6) dhe (7).

Në paragrafin (5) i cili behet paragraf (8) numri "(3)" zevendesohet numrin "(7)".

Neni 5

Neni 85 ndryshohet si vijon:

"(1) Mesimdheneesi, bashkepunetori profesional ose edukatori i cili për here të pare punesohet në shkollë fillore është mesimdhenees-praktikant, bashkepunetor profesional-praktikant, perkatesisht edukator-praktikant.

(2) Stazhi i praktikantit zgjat një vit.

(3) Gjate kohes së stazhit të praktikantit, praktikantit i takon rroge në lartesi prej 80% nga rroga e mesimdheneesit, bashkepunetorit profesional, perkatesisht edukatorit.

(4) Gjate kohes së stazhit të praktikantit, personat nga paragrafi (1) i ketij neni, aftesohen për pune të pavarur edukative – arsimore, perkatesisht profesionale nepermjet pervetesimit të programit për provim profesional.

(5) Praktikanti gjate kohes së stazhit të praktikantit bashkepunon me mesimdheneesit, bashkepunetoret profesionale, perkatesisht edukatorete dhe pergatitet për provim profesional.

(6) Gjate kohes së stazhit të praktikantit, praktikantit e ndjek mentori.

(7) Mentorin e praktikantit e cakton drejtori i shkolles nga radhet e mesimdheneesve, perkatesisht bashkepunetoreve profesionale ose edukatoreve të cilet kryejne pune për të cilen aftesohet praktikanti dhe kane titull mesimdhenees-mentor apo mesimdhenees-keshilltar.

(8) Mentori praktikantit i perpilon program i cili perfsihin pergatitje metodike, didaktike dhe pergatitje tjeter të nevojshme për aftesimin e mesimdheneesit edhe për dhenien e provimit. Mentori perpilon raport për punen e praktikantit.

(9) Personi i njejte nuk mund të jete mentor në të njejteten kohe i më teper se dy praktikanteve.

(10) Për kryerjen e punes si mentor, shkolla mentorit i paguan kompensim në lartesi prej 10 % të rroges, që e merr praktikanti pas perfundimit të stazhit të praktikantit.

(11) Praktikanti pas kalimit të stazhit të praktikantit e jep provimin profesional para komisionit të formuar nga ministri.

(12) Praktikantit pas kalimit të stazhit të praktikantit, e para dhenies së provimit profesional, i behet vleresim i karakteristikeve për pershtatshmeri me pune me femije dhe adoleshente në veprimtarine edukative arsimore (në tekstin e metejeve: vleresim i karakteristikeve).

(13) Shpenzimet për dhenien e vleresimit të karakteristikeve janë në llogari të praktikantit. Lartesine e shpenzimeve e percakton ministri në baze të shpenzimeve reale për vleresimin e karakteristikeve.

(14) Për zbatimin e vleresimit të karakteristikeve, Ministria angazhon persona të licencuar profesionale të institucioni të pavaruar të akredituar profesional.

(15) Personi i angazhuar i licencuar profesional nga paragrafi (14) të ketij neni, në mendimin nga vleresimi i realizuar i karakteristikeve e vlereson pershtatshmerine me punen me femije dhe adoleshente në veprimtarine edukative arsimore të praktikantit dhe të njejtin e dorezon te Sherbimi Pedagogjik.

(16) Praktikantit i cili ka marre vleresim pozitiv të karakteristikeve, Sherbimi Pedagogjik i jep vertetim.

(17) Formen dhe permbajtjen e vertetimit nga paragrafi (16) të ketij neni, e percakton ministri me propozim të Sherbimit Pedagogjik.

(18) Praktikanti për dhenien e provimit profesional paguan kompensim, lartesine e të cilit e percakton ministri në baze të shpenzimeve reale për realizimin e provimit profesional.

(19) Programin për dhenien e provimit profesional të praktikantit dhe menyren e zbatimit të provimit i percakton ministri."

Neni 6

Në nenin 128 paragrafi (6) fjala "mandat" zevendesohet me fjaltet: "mandat i njepasnjeshem në shkollen e njejte".

Neni 7

Në nenin 130 alineja 13 pas fjaleve: "në mesim" shtohen fjaltet: "në pajtim me planin për degjim të oreve nga programi vjetor për pune të shkolles, për çfare perpilon rekomandime dhe verejtje nga degjimi i realizuar, të cilat i bashkengjiten dosjes profesionale të mesimdheneesit".

Neni 8

Autorizohet Komisioni Juridik Ligjvenes i Kuvendit të Republikes së Maqedonise që të percaktoje tekst të spastruar të Ligjit për arsim fillor.

Neni 9

Dispozita e nenit 6 të ketij ligji që ka të beje me nenin 128 paragrafi (6) do të filloje të zbatohet nga 1 shtatori 2013.

Neni 10

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

748.

Vrz основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СРЕДНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за средното образование, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 февруари 2013 година.

Бр. 07-843/1
12 февруари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СРЕДНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 1

Во Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија” број 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 06/12 и 100/12), во членот 11-в став (1) по зборовите: „наставните планови и програми“ се додава зборот „името“.

Член 2

Во членот 28 став (3) по зборот „основачот“ се става записка и се додаваат зборовите: „а по претходно позитивно мислење од Министерството“.

Член 3

Членот 29 се менува и гласи:

„(1) Работата на средното училиште во текот на учебната година се утврдува со годишната програма.

(2) Годишната програма за работа на средното училиште (во натамошниот текст: годишна програма за работа) се изработува врз основа на програмата за развој на училиштето.

(3) Со годишната програма за работа се планира наставата согласно со наставниот план и другата воспитно-образовна работа во училиштето.

(4) Содржината на годишната програма за работа ја утврдува министерот, на предлог на Бирото.

(5) Училишниот одбор ја доставува годишната програма за работа до основачот најдоцна до 31 август во тековната учебна година.

(6) Годишната програма за работа ја донесува основачот до 30 септември за секоја тековна учебна година.

(7) По исклучок на ставот (6) на овој член, ако годишната програма за работа е доставена од средното училиште до основачот во рокот од ставот (5) на овој член, а основачот во рокот утврден во ставот (6) на овој член не ја донесе, се смета дека истата е донесена.

(8) Донесената годишна програма за работа средното училиште ја доставува до Бирото и до Државниот просветен инспекторат во електронска форма.“

Член 4

Во членот 33 по ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

„(5) Средствата за програмата за меѓународна матура ги обезбедува Министерството. Начинот на обезбедување на средствата го утврдува министерот.“

Ставот (5) станува став (6).

Член 5

Во членот 58-а по ставот (9) се додава нов став (10), кој гласи:

„(10) Со учениците чии родители, односно старателите се упатени на советување заради постапувања на ученикот од ставот (1) на овој член психологот, односно педагогот реализира советување на ученикот, по завршувањето на советувањето на родителите, односно старателите, согласно со Програмата за советување на ученици, која на предлог на Педагошката служба ја донесува министерот.“

Член 6

Во членот 58-ѓ по зборот „постапка“ се додаваат зборовите: „до Државниот просветен инспекторат“.

Член 7

Во членот 59 став (6) по зборот „испити“ се става записка и се додаваат зборовите: „како и изведување на најмалку 45 дена практична настава во средното училиште во кое се предава наставниот предмет за кој се врши педагошко-психолошка и методска подготовка“.

По ставот (6) се додаваат три нови става (7), (8) и (9), кои гласат:

„(7) За практичната настава од ставот (6) на овој член, десет дена пред започнување со практичната настава, лицето до Државниот просветен инспекторат доставува план и распоред за реализација на практична настава, заверен од факултетот на кој се врши педагошко-психолошка и методска подготовка и училиштето во кое ќе се изведува практичната настава.

(8) За реализираната практична настава од ставот (6) на овој член лицето добива мислење од менторот во училиштето во кое ќе се изведува практичната настава. Директорот на училиштето го определува менторот.

(9) Државниот просветен инспекторат врши контрола на спроведувањето и реализацијата на доставениот план и распоред од ставот (7) на овој член.“

Во ставот (7) кој станува став (10) бројот „(2)“ се заменува со бројот „(6)“.

Ставот (8) станува став (11).

Во ставот (9) кој станува став (12) бројот „(3)“ се заменува со бројот „(11)“.

Ставот (10) станува став (13).